

Leta 1969 je postal predstojnik kirurgije. Kirurški odseki so se nato pod njegovim vodstvom kadrovsko in strokovno osamosvojili in prešli v kirurške oddelke. Leta 1974 je postal predstojnik skupine kirurških oddelkov in predstojnik oddelka za kirurgijo notranjih organov.

Po reorganizaciji je 1977 postal predsednik KPO TOZD Center operativni oddelki z anestezijo.

Od leta 1981 je bil član kolegijskega poslovodnega organa za področje specialističnega in hospitalnega zdravstvenega varstva v Zdravstvenem centru Celje.

Leta 1986 je zapustil Oddelek za kirurgijo notranjih organov in postal predstojnik nove Poliklinike v novem delu bolnišnice.

Upokojil se je leta 1989.

Prim. Janez Jenšterle je bil zelo ugleden zdravnik ter spoštovan in cenjen kirurg. Bil je vojaško strog, načelen, pravičen do kolegov in zelo zavzet za vsakega bolnika.

Bil je vrhunski kirurg in spoštovan učitelj mnogim generacijam mlajših kirurgov. V celjsko kirurgijo je uvedel številne nove operativne metode, zlasti s področja torakalne kirurgije in kirurgije požiralnika. Organiziral je številna strokovna srečanja, med njimi tudi zelo odmevno strokovno srečanje slovenskih in hrvaških kirurgov v Rogaški Slatini. Svoje izkušnje je objavljaval v številnih strokovnih člankih, v domači in tuji medicinski literaturi.

Njegov prispevek k razvoju in napredku kirurgije v celjski bolnišnici je bil zelo velik.

Sodelavci ga bomo obdržali v trajnem in lepem spominu.

IN MEMORIAM

ASIST. MAG. DUNJA ZUKANOVIĆ,
DR. MED., SPEC. GINEKOLOGIJE
IN PORODNIŠTVA

20. 6. 1957–7. 10. 2006

Iztok Takač

Sedmega oktobra 2006 je umrla naša sodelavka, specialistka ginekologije in porodništva ter nekdanja predstojnica Laboratorija za ginekološko citologijo Splošne bolnišnice Maribor, asist. mag. Dunja Zukanović, dr. med.

Asist. mag. Dunja Zukanović, dr. med., se je zadnjih pet let pogumno borila proti zahrbtni bolezni, in kljub temu je bila še vedno polna delovnega zagona in optimizma. Zato nas je smrt, ki je prišla mnogo pre zgodaj, še toliko bolj prizadela.

Asist. mag. Dunja Zukanović, dr. med., se je rodila 20. junija 1957 materi Ajši in očetu Fehimu Balavacu v Mostarju v Bosni in Hercegovini. Po končani osnovni in srednji šoli se je odločila za študij medicine na Medicinski fakulteti v Sarajevu, kjer je diplomirala 24. decembra 1981.

Strokovno pot je pričela v Regionalnem medicinskem centru »Dr. Safet Mujić« v Mostarju. Specialistični izpit je opravila 28. maja 1991 v Sarajevu, nakar je od 1. junija 1991 do 14. julija 1993 delovala kot specialistka ginekologije in porodništva v Klinični bolnišnici Mostar.

Usoda je hotela, da zapusti domače kraje in pot jo je zanesla v Slovenijo. Takoj po prihodu v novo domovino je pričela z intenzivnim strokovnim izpopolnjevanjem. Zavedala se je, da se bo lahko le na ta način povsem vključila v zdravstveni sistem, ki se je temeljito razlikoval od tistega, v katerem je delovala do tedaj.

15. aprila 1994 je zaključila enotedenski tečaj iz uporabe ultrazvoka v perinatologiji in ginekologiji na Ginekološki kliniki v Ljubljani. 20. septembra 1994 je vpisala prvi semester magistrskega študija na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. 21. decembra 1994 je pred izpitno komisijo Ministrstva za zdravstvo Republike Slovenije opravila strokovni izpit iz predmeta Osnove pravne ureditve s področja zdravstvenega varstva, zdravstvene dejavnosti in zdravstvenega zavarovanja.

2. marca 1995 se je po uspešno opravljenem poskusnem delu, na katerem je pokazala vsa svoja strokovna znanja in sposobnosti, kakor tudi človeške vrline in prijeten odnos do sodelavcev, zaposlila v Laboratoriju za ginekološko citologijo Oddelka za ginekologijo Splošne bolnišnice Maribor.

4. septembra 1996 je opravila tečaj iz temeljnih postopkov oživljanja, dan kasneje pa pridobila licenco za delo na področju ginekologije in porodništva, ki ji jo je izdala Zdravniška zbornica Slovenije.

V letih 1997–1998 je obiskovala tečaj ginekološke citopatologije v okviru priprav na državni program ZORA na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Od 1. do 4. aprila 1997 je obiskovala učno delavnico »Embriionalna in fetalna anatomija«, ki jo je organiziralo Slovensko društvo za rabo ultrazvoka v Splošni bolnišnici Maribor. Od 21. do 24. septembra 1997 se je udeležila 24. Evropskega kongresa citologije v Ljubljani.

Nemiren življenjski duh in želja po strokovnem napredku sta jo gnala naprej, tako da se je v študijskem letu 1997/98 vpisala na podiplomski študij iz klinične citologije na Medicinski fakulteti v Zagrebu.

26. maja 1998 je pridobila državljanstvo Republike Slovenije, ki si ga je po prihodu v Slovenijo tako zelo želela.

Od 9. do 10. novembra 1998 se je udeležila seminarja »Celostni pogled na bolnika – Človek kot biopsihosocialno bitje«. S prispevkom »Cervical intraepithelial neoplasia and HPV 16/18 infection« se je aktivno udeležila 4. ginekološkega srečanja Alpe–Adria v italijanskem Gradežu. Na 18. mednarodni konferenci v Barceloni je leta 2000 predavala na temo »Human papillomavirus 16 and 18 infection of the uterine cervix and cervical intraepithelial neoplasia«.

Aktivno se je udeležila tudi 2. kongresa ginekologov in porodničarjev Slovenije, ki je bil v Portorožu od 19. do 22. novembra 2000. 25. novembra 2000 je sodelovala na znanstvenem simpoziju »Problemi i dileme u dijagnostici i liječenju sumnjivih promjena vrata maternice« v Zagrebu. Od 10. do 11. novembra 2000 se je udeležila seminarja »Celostni pogled na bolnika – Komunikacija bolnik, svojci, zdravnik, zdravstveno osebje«.

Julija 2001 se je pričel njen neenakopraven boj z boleznijo, v katerega je poslej vlagala vse svoje moči in napore. Bila je odločena premagati zahrbtno bolezen, pri čemer so ji njeni svojci in sodelavci ves čas stali ob strani.

Da je ni premagalo malodušje, je dokazala s tem, da je 10. junija 2002 na Medicinski fakulteti Univerze v Zagrebu uspešno zagovarjala magistrsko nalogo »Učestalost HPV DNK 16 i 18 u žena u odnosu na cervikalnu intraepitelnu neoplaziju« in pridobila akademski naziv magistre znanosti s področja biomedicine in zdravstva.

Kmalu zatem, 1. septembra 2002, je prevzela vodenje Laboratorija za ginekološko citologijo v Splošni bolnišnici Maribor in se s tem podala novim strokovnim in organizacijskim izzivom naproti. Na tem mestu je ostala do februarja 2004, ko se je dejavnost citopatologije reorganizirala.

19. maja 2004 se je aktivno udeležila srečanja ob 40. obletnici Sekcije za citopatologijo s prispevkom iz področja ginekološke citologije. Od 13. do 16. aprila 2005 se je udeležila 3. konference Evropske šole onkologije v Sarajevu.

7. marca 2005 je bila na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru izvoljena v naziv asistentka za predmet ginekologija in porodništvo.

Dunja je bila ob vseh strokovnih dosežkih tudi ponosna mati dveh otrok, hčere Sunčice, rojene leta 1981, in sina Dina, rojenega leta 1995. Mož Salem in oba otroka, kakor tudi starša, so ji bili v življenju vseskozi velika opora in motivacija. Še posebej pa so jo bodrili in spodbujali v borbi s hudo boleznijo.

Dunja je bila dobra in vestna sodelavka, ki je delo nadaljevala tudi po tem, ko je zbolela. Kljub temu, da jo je izpodjedala zahrbtna bolezen, je ohranila neizmerno voljo do dela in življenja. Žal pa je bolezen, ki je bila močnejša od nje, dosti prezgodaj končala njeno življenjsko in poklicno pot.

Asist. mag. Dunjo Zukanović, dr. med., smo spoštovali in cenili kot vestno in marljivo ter vedno nasmejana sodelavko in kot tako jo bomo ohranili v trajnem in neizbrisnem spominu.

Nove knjige

PRIKAZ

Darovanje organov

Slavenka Drakulić: *Tjelo njenog tjela – priče o dobroti*. Zagreb: Europapress holding; 2006.

Drakulićevo poznamo kot pisateljico številnih knjig, najodmevnejša je bila Hologrami strahu, publicistko in novinarko.

Pisateljica se v prvem poglavju knjige sama podrobno predstavi. Razgali se kot bolnica. Pove, da je imela policistično bolezen ledvic, da se je začela zdraviti z dializo leta 1980, dobila presajeno ledvico mrtvega dajalca v ZDA leta 1986 in je bila zaradi odpovedi presajene ledvice od leta 2000 ponovno na dializi. Septembra 2004 pa so ji ponovno presadili ledvico, tokrat od nesorodnega živega dajalca.

In prav darovanju ledvice nesorodnemu, največkrat neznanemu prejemniku, je posvečena zadnja knjiga Drakulićeve. Knjiga torej govori o pisateljici, njenem doživljanju, dvomih, zadovoljstvu, sreči, še bolj pa o dajalcih, njihovi nesebičnosti, motivih, dvomih in zadovoljstvu.

Prostovoljno darovanje ledvice nesorodnemu neznanemu prejemniku se je začelo v ZDA leta 1998. Tam je bilo napravljenih več kot 300 takšnih presaditev, na Švedskem 3, nekaj v Nemčiji, 1 v Zagrebu. Ti dajalci so večinoma mladi ljudje ali ljudje srednje starosti, 90 % je žensk. Večina njih je prostovoljnih krvodajalcev, so na čakalni listi kot možni darovalci kostnega mozga in imajo kartico dajalca organov v primeru možganske smrti. Večina dajalcev je izvedela za možnost darovanja ledvice preko medijev. Ko so se prijaviili transplantacijskemu centru za pregled in medicinsko obravnavo, je trajalo vsaj pol leta, da so bili sprejeti v program. Ne toliko zaradi medicinskih somatskih pregledov, ampak zaradi psihološke in psihiatrične obravnave, med katero so imeli prostovoljci dovolj možnosti, da se premislijo. Ni se zgodilo redko, da je posamezni družinski član dajalca nasprotoval odvzemu ledvice. Nekateri dajalci so želeli vedeti, kdo je prejemnik in se z njim spoznati, drugi ne. Prejemnik se je sam odločal, ali želi spoznati dajalca ali ne. Odvzem ledvice tem dajalcem poteka v zadnjih letih izključno z laparoskopsko tehniko nefrektomije, da se kar najbolj zmanjša kirurška poškodba okolišnjih tkiv.

Glavno vprašanje in nikoli povsem odgovorjeno v knjigi je, zakaj so se dajalci odločili za človekoljubno gesto dati ledvico nekemu, ki jo potrebuje ali celo nujno potrebuje. V ZDA je 64.000 bolnikov na čakalnem seznamu za presaditev ledvice. Pisateljica je izračunala, da bi zadoščalo 0,5 % novih Američanov, da bi kot dajalci čakalno listo odpravili. Dajanje ledvice se v knjigi nekajkrat primerja z rojstvom otroka, strokovno pa ga ocenjujejo tudi kot »etično ekstazo«. Ne gre za nikakršne materialne koristi, zagotovo pa čutijo dajalci čustveno obogatitev, še posebej, če izvedo, da njihova ledvica deluje zelo dobro in da prejemnik živi kakovostno. Preseneča me, da se je ta vrsta humanega darovanja razvila v ZDA, v morda najbolj kapitalistič-

ni državi oz. okolju, kjer je dobiček glavni cilj. Po drugi strani pa so Američani najbolj razvili prostovoljstvo in mnogokrat pomagali drugim državam, tudi v obeh svetovnih vojnah. Ne pričakujem, da bo prostovoljno darovanje ledvice nesorodnemu prejemniku doseglo število presaditev od umrlih, zdi pa se mi zanimiv, morda celo pomemben katalizator in tema za razmišljanje vsakega od nas. Ko so npr. dajalce vprašali, kaj bo, če bo eden od njihovih otrok potreboval ledvico, so po pravilu odgovorili: »Tako kot sem jaz dala, dal enemu ledvico, se bo našel nekdo, ki jo bo dal mojemu otroku.«

Najbolj prepričljiva poglavja v knjigi so tista, ki opisujejo moške. Zares izrazit je bil dramatičen primer novinarskega kolega Adama Nowickega. Želel je dati ledvico Drakuličevi, a je kar se da dolgo to odklanjala. Ko pa je njo in zdravnike le nekako prepričal, je tik pred darovanjem doživel miokardni infarkt in ni

več mogel biti dajalec. Enako prepričljiv je primer frančiškanskega duhovnika Patricka Sullivana, ki je služboval v različnih državah srednje in latinske Amerike, bil v življenjski nevarnosti, asket, ki se nima za posebnega dobrotnika, tudi ne ob donaciji ledvice. Pripravil je predlog za ameriško socialno zavarovanje, v kolikšni meri bi moralo plačati oskrbo darovalca in mu tudi nadomestiti izpad dohodka v dveh mesecih po operaciji. Ves njegov življenjepis, izkušnje in predlogi so na voljo na njegovem elektronskem naslovu.

Zadnja knjiga Drakuličeve o prostovoljnih dajalcih ledvice neznanemu prejemniku je predvsem razmišljanje o etiki dajanja in sprejemanja organov, motivih, zadržkih, podpori in nasprotovanju najbližjih, hkrati pa je iskrena izpoved pisateljice in tudi zahvala.

Jože Drinovec